

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. III. Examinantur quædam asserta Lumbierij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

in eo die confessiones longi temporis, vel audiendas confessiones totius populi, cum non instet obligatio confitendi eo die; neque instet periculum mortis toti populo confessionem illius diei desideranti.

12. Ostenditur secundo falsitas propositionis damnatæ. Nam ex praxi illius sequerentur ingentia absurda, in quibus nimium conscientia periclitarentur. Quæ absurda optime enumerat P. Coninck relatus num. 93. & 94. his verbis: *Primo, quod illis diebus cõmuniter plurima confessiones dimidiarentur; & quidem fere eorum, quibus, ut bene instruantur, & ad debitum dolorem excitentur, maxime opus est integra confessione. Nam maximi quique peccatores, & qui habent intricatissimas conscientias, & versantur in continuis peccandi periculis, fere similibus diebus ad confessionem veniunt, & sapissime sine sufficienti dolore, aut proposito emendationis, quis Sacerdos nullo modo poterit sufficienter, aut ad dolorem excitare, aut contra futura pericula munire, nisi perfecte eorum statum noverit, ad quod requiritur integra confessio. Unde sequetur secundo, ut multe confessiones sacrilegæ, & invalidæ fiant, & multi perpetuo in peccatis hæreant, qui aliàs integre confitendo iuvarentur.*

13. *Nec sufficiet, si Sacerdos eos mox neat, ut paulo post ad confessionem redeant, reliqua confessuri; quia tales non possunt id apprehendere necessarium, sed videntur sibi suo muneri abunde fecisse satis, si quacumque ratione absolutionem obtineant. Imo multi forte advertentes, se in tali concursu paucis absolvi, occasionem ita confitendi, quarerent. Quare longè satius est, tales tunc non confiteri, quam hoc modo absolvi; quia cum apprehendant, sibi necessario confitendum esse, semper manebunt solliciti, ut hoc faciant. Quod non ita dico, quasi tales tunc à confessione repellentur.*

di sint, ut ceteri audiri possint (hoc enim cum offensione, & aliqua eorum iniuria fieret) sed quia non ideo in eorum confessionibus audiendis festinandum est, ut omnes audiri possint.

CAPVT III.

Examinantur quadam asserta Lumbierij.

ARTICVLVS I.

Examinatur casus, in quo est in penitente periculum non redeundi ad confessionem.

SUMMARIUM.

- Quid docuerit M. Lumbier: num. 14.*
An ratione periculi non redeundi possit dimidiari confessio in magno concursu. n. 15.
Pars affirmativa continetur sub hac damnatione. n. 16.
Nova hac circumstantia oritur ex pravitate penitentis. n. 17.
Non datur impossibilitas, etiam moralis. n. 18.
Tunc non audire integre confessionem oritur à voluntate audiendi reliquas. n. 19.
Coniunctum ex concursu, & periculo etiam non inducit impossibilitatem. n. 20. & seq.
Non quævis variatio circumstantiæ immutat moraliter casum. num. 22. & seq.
Ratio dimidiandi aliquando confessionem solum est impossibilitas vel physica, vel moralis. n. 25.

14. **R**aymundus Lumbier in expositione huius propositionis § 9. assert tres casus, in quibus non

non solum ratione concursus confessionum, sed ex alia simul circumstantia adiuncta fiat licitum dimidiare confessiones. Quos oportet in presentibus examinare. Num. 1989. hæc verba habet; quæ fideliter in latinum sermonem transfero. [Num. 1216. diximus, cum in missionibus est ingens concursus festinantium ad confessiones; ne poenitentes ab eant absque absolutione cum periculo non redeundi ad confitendum, si ea occasio transeat, posse dimidiari Confessionem; imposita poenitenti obligatione redeundi ad integram confessionem, cum se dederit occasio opportunior. Si enim dimidiari potest, ob necessitatem temporalem, potius poterit, propter spirituales proximorum, & eius poenitentis, si adest periculum non redeundi ad confessionem. Hoc videtur non manere reprobatum ex hac condemnatione; si quidem non dicimus, ex solo ingenti concursu poenitentium posse absolvi dimidiata confessione; sed propter periculum non redeundi ad confessionem, si confessarius illum dimittit desolatum. Verum quidem est, si non obstante condemnatione, hæc assertio habitura sit probabilitatem, esse deberet loquendo de homine rustico, cui non esset facile suadere, ut rediret, non autem de alio homine sufficientis capacitatis; nam si iste non redeat, sibi imputet.] Huc usque Lumbier.

15. Itaque docuerat Lumbier in secundo tomo non ob solam rationem concursus poenitentium, sed etiam ob adiunctum periculum non redeundi ad confessionem, posse absolvi dimidiata confessione hominem rusticum. Et tomo 3. in expositione huius propositionis dicit, id videri probabile, & non contentum sub hac damnatione; quamvis hoc asserat cum tormidine.

16. Existimo tamen, eam asser-

tionem comprehendendi sub eâ damnatione. Etenim quando circumstantia adiuncta non est sufficiens ad dimidiandam confessionem; tunc verificatur, quod dimidiatur ratione concursus confessionum: sed ea circumstantia adiuncta de periculo non redeundi ad confessionem, licet consideretur in homine rustico, non est sufficiens ad dimidiandam confessionem: ergo licet in concursu confessionum detur ea circumstantia, id est, periculum non redeundi; si dimidiatur confessio, verificatur, quod dimidiatur propter concursum confessionum

17. Probatur Minor. Nam periculum non redeundi ad confessionem oritur à depravata voluntate ipsius poenitentis, sive rustici, sive politici: quis autem admittere potest, aut aliquando admisit, quod possit quis dimidiare confessionem propter suam depravatam voluntatem?

18. Confirmatur. Nemo enim potest omittere integritatem confessionis à Christo Domino præceptam, nisi propter impossibilitatem physicam, vel moralem: sed periculum non redeundi ad confessionem, eo ipso, quod est voluntarium, & à depravata voluntate profectum, nullam affert impossibilitatem: ergo nemo potest omittere integritatem confessionis propter id periculum.

19. Confirmatur secundò. Nam si confessarius videt, adeste id periculum non redeundi ad confessionem, quare confessarius non audiet illam confessionem integre? Dices confessarium nolle illum integre audire, ne reliquis deficiat locus, & occasio confitendi. Infero. Ergo iam præcipua causa dimidiandi, est, ne ceteris desit occasio confitendi. Illa enim dicitur præcipua, imò, & totalis causa faciendi, qua ablata; nulla remanet causa id faciendi: sed ablata causa, de aliorum confessionibus audien-

diendis; id est, si confessarius non attendit ad hoc, quod alij eo die, & hora confiteantur, sed audiat, ut debet, confessionem illius integram, nulla remanet causa dimidiandi confessionem; ergo si propter audiendas confessiones aliorum vellet dimidiare istam; præcipua, imo, & tota causa erit ipse concursus confessionum.

20. Dices. Neque concursus confessionum per se, neque periculum non redeundi per se esse sufficientem causam ad dimidiandam confessionem vnius; sed vtrumque simul.

22. Sed contra est primo. Nam si non obstante concursu confitentium confessarius audiat totam confessionem integram ipsius, disparet omnis causa dimidiandi confessionem: sed nulla est impossibilitas moralis in eo, quod stante eo concursu, audiat illius confessio integra: ergo nulla impossibilitas moralis resultat ex vtroque simul. Atqui ubi nulla impossibilitas moralis, resultat, non potest omitti observatio præcepti Divini de integritate confessionis; ergo neque propter vtrumque simul potest omitti.

22. Contra est secundo. Demus enim confessarium dimidiare confessionem eius poenitentis propter id motivum, quod omnes concurrentes possint audiri, & simul ne poenitens illi incurrat periculum non redeundi ad confessionem. Tum sic: quando duæ causæ partiales necessariæ sunt ad aliquem effectum, si vna deficiat, non potest resultare effectus: & idem evenit quando duo motiva partialia sunt necessaria ad consequendum aliquem finem, si vnum motivum parziale deficiat, nequit perveniri ad talem finem: sed iuxta eam responsionem requiritur vtrumque motivum præfatum simul, ad hoc ut possit dimidiari confessio: ergo si vnum eorum deficiat, non potest dimidiari confessio. Sed sic est, quod deficit illud

motivum, quod omnes concurrentes debeant audiri à confessario, aut confessariis; quando quidem ex hac damnatione constat, concursum poenitentium non conducere ad dimidiandam confessionem; & ex terminis constat nullam necessitatem moralem esse in eo, quod omnes poenitentes audiantur; cum nullo præcepto adigantur ad confitendum in illa die: ergo in eo casu non potest dimidiari confessio.

23. Dices secundo. Addita, vel variata vna circumstantia, variatur casus in moralibus: ergo addita, vel variata vna circumstantia, iam non comprehenditur casus sub hac damnatione, nam damnatio, quæ respicit hunc casum determinatum, non extenditur ad *diversum casum*. Ergo cum superadditur hæc nova circumstantia, nempe periculum non redeundi ad confessionem, iam est diversus casus; atque adeo non comprehensus sub damnatione.

24. Sed contra est. Inquiri enim numquid excusabitur à damnatione propositio, quæ dicat, in magno concursu poenitentium, posse dimidiari confessionem eius, qui habet Bullam Cruciatæ? Et tamen superadditur nova circumstantia. Numquid excusabitur à damnatione propositio, quæ doceat, in magno concursu poenitentium dimidiari confessionem eius poenitentis, in quo timetur periculum impatientiæ, & furoris contra confessarium, qui nolet audire eum poenitentem, ne desit multitudini poenitentium? Numquid illa, quæ asserat, posse in illo concursu dimidiari confessionem eius, in quo cernitur periculum talis impatientiæ, ut accessurus sit ad suscipiendam Sacram Synarim absque confessione?

25. In quibus casibus nemo concedit, eas propositiones liberari à damnatione, quamvis superaddant novam circumstantiam. Et ratio est: quia nisi

circumstantia superaddita afferat impossibilitatem moralem faciendi confessionem integram, nihil conducit circumstantia superaddita, ut variet casum in ordine ad necessitatem dimidiandi confessionem. Sicut ergo in his duobus postremis casibus id periculum impatientiae nihil prodest ad dimidiandam confessionem, quia id periculum impatientiae oritur ex depravata voluntate peccantis, ex qua non potest oriri impossibilitas moralis faciendi confessionem integram: eodem profus modo periculum non redeundi ad confessionem nihil proderit ad dimidiandam confessionem; & ideo in ordine ad dimidiandam confessionem casus non est diversus, atque adeo manet contentus sub ea damnatione.

26. Ad argumentum, quod obiicit Lumbier illis verbis [si enim dimidiari potest ob necessitatem temporalem, potius poterit propter spirituales proximorum, & eius poenitentis, si adest periculum non redeundi ad confessionem.] Respondeo, rationem, quare possit aliquando dimidiari confessio, non consistere in eo, quod necessitas sit temporalis, vel spiritualis; sed in eo, quod talis sit necessitas, ut resultet impossibilitas saltem moralis faciendi confessionem integram, quia dum possibile est physice, & moraliter facere confessionem integram, instat obligatio iuris Divini.

ARTICVLVS II.

Duo alia asserta eiusdem Scriptoris discutiuntur.

SVMMARIVM.

Secundus casus de non accessu ad communionem. n. 26.

Hoc impedimentum potest auferri, si

non attendatur concursus. nu. 27.

Non qualibet notabilitas sufficit ad dimidiandam confessionem. n. 28.

Quid de rustico, cui imponitur onus redeundi? n. 29.

Etiā in rustico solum impediret concursus. n. 30.

Limitationes appositae ab alijs Authoribus. n. 31.

26. **I**dem Lumbierius ibidem nu. 1990. hanc habet [Altera assertio est in primo tomo in Indice Aranae fol. 133 scilicet posse dimidiari confessionem in die Iovis Hebdomadae Maioris, aut in alio die, cum fieret notabile, si non acciperet Eucharistiam: & difficile est, confessionem esse integram, aut quia est diurni temporis, aut propter multitudinem concurrentium ad confessionem. Et ibi citavi Vegam in libello de casibus raris. Hanc propositio duntaxat intelligi debet, cum resultabit, est notabile, quod abstineant a communione illi, quorum confessio dimidiatur. In altero sensu, in quo fortisam aliquis accipiet eam assertionem, nempe quod dimidiari potest duntaxat propter multitudinem poenitentium, qui confiteri cupiunt, illam censemus falsam, & damnatam] Hucusque Lumbierius.

27. Sed hanc assertio videtur mihi clariori indigere explicatione. Quare aliqua notanda veniunt in ea assertione. Primum est, quod dicit, [tunc posse dimidiari confessionem, cum futurum est notabile, quod abstineant a communione illi, quorum confessio dimidiatur.] Est enim necesse explicare, unde proveniat impossibilitas faciendi confessionem integram. Numquid a multitudine poenitentium concurrentium in illa die ad confitendum? Ipse Author negat. Numquid ex eo, quod erit notabile, quod illi abstineant a commu-

Titt nio-

Veg.

nione? Minime. Potest enim integre audiri, quamvis aliqui ex concursu pœnitentium non possint audiri à confessario, aut confessarijs. Debet ergo explicari, id intelligi in casu, in quo aliunde oriatur impossibilitas faciendi confessionem integram; v.g. ex defectu examinis, aut simili causa.

28. Secundum, quod notandum venit, est id, quod asserit, dimidiari posse confessionem, [si futurum est notabile, quod abstineant à communionem illiquorum confessio dimidiatur] Et quidem nisi hæc notabilitas transeat ad scandalum, aut infamiam gravem, non debet admitti, quod accedat ad sacram communionem sine integra confessione. Non enim quævis notabilitas illud generet, non est relinquendum iudicio pœnitentis, qui ex levissima causa putabit, sibi orituram infamiam; sed iudicio confessarij prudentissimi gravitas infamiæ, aut scandali pensanda est.

29. Idem Author ibi refert, se docuisse tom. I. sum. num. 676. hanc propositionem, quam fideliter in latinum sermonem transfero. [Possunt etiam dimidiare confessionem rustici, & peregrini, cum accedunt bona fide, & cognoscit confessarius, eos non esse sufficienter instructos, neque examinatum eorum conscientiam, si instat tempus discedendi, & multitudo pœnitentium non permittit, confessarium melius instruere: tunc enim sufficit integritas formalis, cum onere redeundi iterum ad confessionem aliquorum peccatorum.] Et pro hac assertionem citat P. Laiman de Sacramento Pœnit. cap. 13. nu. 10. & P. Bussembaum lib. 6. tract. 4. dub. 5. sed hi Authores alias circumstantias super addunt mox considerandas.

30. Existimo tamen, eam propositionem, ut iacet, non eximi ab hac damnatione: nam ea propositio ultra circumstantiam concursus pœnitentium

solum addit eam circumstantiam, quod instat tempus discedendi. Quando autem circumstantia superaddita circumstantiæ concursus non affert impossibilitatem saltem moralem faciendi confessionem integram materialiter, si dimidiatur confessio, verificatur, ut supra dixi, quod ratione concursus dimidiatur: atqui quod instet tempus discedendi, non affert impossibilitatem moralem faciendi confessionem materialiter integram, nam si conscientia non est sufficienter examinata, dimitti debet, ut eam melius examine; aut si confessarius sperat, suis interrogationibus illam sufficienter examinare, non est moraliter impossibile, quod turba concurrentium detineatur: ergo si in hoc casu dimidiatur confessio, id fiet ratione concursus pœnitentium; atque adeo ea propositio subijcietur damnationi.

31. Præfati vero Authores alias superaddunt circumstantias, nempe quod pœnitens adeo sit rudis, & stolidus, ut non sit capax examinandi conscientiam suam, nisi interrogationibus confessarij omni ex parte adiutus: deinde ille sit peregrinus, qui fortasse transacta hac occasione non possit, nisi transacto tempore diuturno, redire ad confessionem, non sine periculo animæ: Item, quod confessarius interrogationibus suis adiuvet, ita ut talis pœnitens confiteatur, quid quid recordatur adiutus à confessarij interrogationibus; & quod hoc examen factum per præfatas interrogationes, si non possit exacte perfici, quia confessarius opprimitur multitudine pœnitentium, absolvatur cum onere accedendi iterum ad confessionem cum maiori examine, à se, vel à confessario per interrogationes faciendum. Quam ultimam circumstantiam sic intelligo, ut confessarius oppressus, & fatigatus multitudine confessionum, non sit aptus ad faciendas

in.

Laim.
Bussemb

interrogationes tam exacte, & attente, ac si non habuisset tantum laborem. Et hæc omnes circumstantiæ faciunt casum omnino diversum ab eo, quem proponit Lumbier: cum pœnitens confiteatur totum, quod in præfenti eius memoriæ occurrit; aliunde autem ex parte pœnitentis detur impossibilitas moralis faciendi ampliorum diligentiam, propter eius ruditatem: ex parte vero confessarij defatigatio cōtracta ex multitudine confessionum antea auditarum affert impossibilitatem moralem attendendi expedite ad exa ctiusexamen. Casus ergo sic explicatus non solum est diversus à casu, quem proponit Lumbier, sed etiã ab eo, quem proponit propositio dānata.

DISERTATIO XXXIX.

An pœnitenti habenti consuetudinem peccandi possit, aut debeat negari, aut differri absolutio, & quando.

CAPVT I.

Propositio damnata, & sententia Theologorum referuntur.

SUMMARIVM.

Discrimen inter consuetudinem, & occasionem proximam peccandi n. 1.

Potest differri absolutio de consensu pœnitentis. n. 2.

Certum est, negandam absolutionem, dum constat de defectu propositi. num. 3.

Potest confessarius impendere absolu-

tionem consuetudinario habenti propositum non peccandi. n. 4.

Diverse quæstiones exciit at e occasiones huius damnationis. n. 5.

1. **I**Nter propositiones damnatas sexagesima hæc est: *Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi cōtra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ, & si emendationis spes nulla appareat; nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se dolere, & proponere emendationem.* Vbi ante omnia notandum est, aliquos scriptores confundere consuetudinem cum occasione proxima peccandi; cum tamen valde diversa sint. Omnis enim occasio proxima plerumque affert consuetudinem peccandi; quamvis aliquando possit esse sine tali consuetudine. Consuetudo autem peccandi plerumque datur sine occasione proxima, ut patet in eo, qui se polluit frequenter ex sola fragilitate propria; & in eo, qui frequenter peierat, detrahit, & execrationibus vititur in quavis occasione iracundiæ. Quæ diversitas patet ex hoc ipso decreto: nam ex damnatione propositionis. 61. constat, nunquam impendendam esse absolutionem ei, qui habet occasionem proximam peccandi, quam potest, & non vult relinquere; habenti autem consuetudinem peccandi, solum constat posse negari, aut differri absolutionem in circumstantijs in hac propositione 60. expressis.

2. Deinde certum est, pœnitenti habenti consuetudinem peccandi læthaliter posse differri absolutionem de consensu eius; solet enim confessarius suadere suaviter pœnitenti, esse ei utilius, quod differatur absolutio pro maiori motivo emendationis futura; cui suasioni solet annuere pœnitens, cum ex animo desiderat emendationem in posterum. Quæstio ergo procedit de confessario, qui tali pœnitenti.

Ttt 2

ten.